

Wie waren de Vikingen?

Van de achtste tot de elfde eeuw verlieten veel Vikingkrijgers per boot hun huis in Noorwegen, Zweden en Denemarken. Ze gingen op zoek naar land, slaven en goud. Maar de Vikingen waren niet alleen plundersaars. Ze waren ook geweldige schepenbouwers, handelaars en verhalenvertellers, die leefden in een open en vrij democratische samenleving.

Onrealistische weergave

Vikingen worden vaak verkeerd afgebeeld. Zo droegen ze wel puntige helmen, maar dan zonder hoorns of vleugels.

Kattenspeld

Vikingmannen droegen mantelspelden, zoals deze uit Zweden, gemaakt van zilver dat bedekt is met goud en versierd met katachtige kopjes.

De wereld van de Vikingen

De bruine gebieden op deze kaart zijn Vikingnederzettingen. In 870 kwamen de Vikingen aan op IJsland. Leif Eriksson was waarschijnlijk de eerste Europeaan die voet aan wal zette in Noord-Amerika. Hij kwam rond 1001 aan in Newfoundland, Canada. De Vikingen zeilden ook langs de westkust van Europa naar Italië. Sommigen reisden naar Rusland of trokken over land naar Constantinopel (Istanboel).

Ivars leger

Ivar de Beenloze viel Engeland binnen in 865 n. Chr. In dit manuscript (dat 300 jaar later gemaakt is) zie je hoe zijn gewapende krijgers aankwamen bij de kust.

Bijl

Dit grote ijzeren bijlhoofd, versierd met zilverdraad, is gevonden in Mammen, Denemarken. Waarschijnlijk is hij niet gebruikt tijdens de strijd, maar werd hij door een hoofdmans gedragen als teken van zijn macht.

Eng schip

Vikingen versierden hun schepen vaak met angstaanjagend houtsnijwerk om hun vijanden bang te maken (p. 10). Deze drakenkop is gevonden in Nederland en stamt uit de vijfde eeuw, 300 jaar voor het Vikingtijdperk.

Afbeelding van een vogel

Pommel

Glimmend zwaard

Het versierde gevest van dit Scandinavische zwaard doet vermoeden dat het wapen van een hooggeplaatste krijger was. De sterke kling was gemaakt van met elkaar verstrengelde ijzeren en stalen staven.

Oogje om aan de ketting vast te maken

Zilveren oogje voor ketting

Thors hamer

De Vikingen geloofden in veel verschillende goden (p. 52-53). Deze zilveren hamer is het symbool van de grote god Thor.

Hanger

Afbeeldingen van echte Vikingen zijn zeldzaam. Deze kleine zilveren hanger uit Zweden zou een krijger, een god of een mythische held kunnen voorstellen.

Helm

Snor

Mond

Heersers van de zee

De Vikingen voeren in houten schepen met grote rechthoekige zeilen. Hout rot snel weg, dus is er van de meeste schepen weinig meer over. Een paar hebben het overleefd, dankzij de Viking-gewoonte om de rijkste mannen en vrouwen in schepen te begraven. Het Osebergschip en het Gokstadschip uit Noorwegen zijn het best bewaard gebleven.

Voorsteven

Het schip was gemaakt van eikenhout met een zwaardere mast van dennenhout.

Zestien huidgangen (overlappende planken) aan beide zijden

Zestien gaten voor roeispanten aan beide zijden

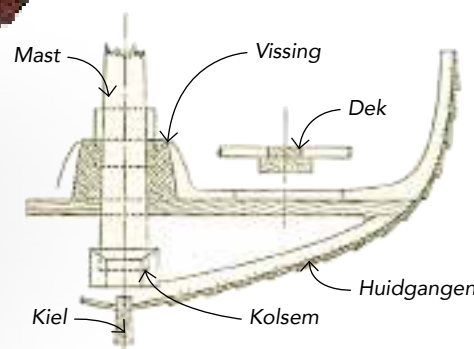
Gokstadschip (vooraanzicht)

Dit grote Vikingschip werd in 1880 opgegraven in Gokstad, Noorwegen. Het is 23,2 meter lang en 5,2 meter breed.

Kiel

De mast

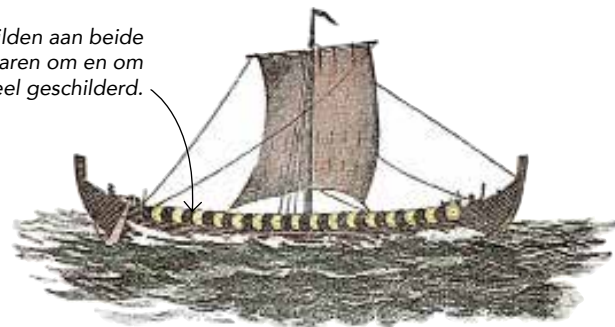
De mast werd in een groef in de kolsem neergelaten en door de vissing op zijn plek gehouden.

Grafkamer

In de grafkamer van het Gokstadschip lag het skelet van een man die rond 900 werd begraven, omringd door zijn wereldse bezittingen.

De 32 schilden aan beide zijden waren om en om zwart en geel geschilderd.

Varen op de Atlantische Oceaan

Een replica op ware grootte van het Gokstadschip voer in 1893 van Bergen, Noorwegen, naar Chicago, VS. Die reis bewees hoe zeewaardig het echte schip moest zijn geweest.

In de touwen

Op deze Vikingmunt staat een schip met een opgedoekt (opgerold) zeil.

Met de wind mee

Windwijzers worden gebruikt om de windrichting af te lezen. Deze wijzer van een kerk in Zweden heeft misschien ooit eens op de voorsteven van een Vikingschip gezeten.

Afbeelding van een groot beest, zoals het dier op de Runenstein van Jelling (p. 60-61)

Achterstevenbalk

Bedpaal

De man in het Gokstadschip was begraven met voorwerpen zoals een emmer, een ketel en drie boten, plus de skeletten van twaalf paarden en zes honden. Deze bedpaal, met houtsnijwerk van dierenkoppen, behoorde tot een van de zes bedden die gevonden zijn op het schip.

Kraaiennest

Schild

Houtsnijwerk van een dierenkop op de helmstok

Helmstok

Bootbroche

Deze Vikingbroche, in de vorm van een schip, heeft schilden, huidgangen en zelfs een kraaiennest in de mast!

Een andere koers

De stuurman had de helmstok vast: een houten stok die in de bovenkant van de stuurriem gestoken zat.

De huidgangen werden bij elkaar gehouden door ijzeren nagels.

De kiel zorgde ervoor dat het schip niet opzij helde in de wind.

Stuurriem

Gokstadschip (aanzicht achtersteven)

De stuurriem van het Gokstadschip is 3,3 meter lang. Hij zat vast aan de rechterkant van het schip vlak bij de achtersteven.

OOGGETUIGE

Olaf H. Olsen

De Deense archeoloog Olaf Olsen was rond 1950 aan het werk in het Nationaal Museum van Denemarken toen een duiker in de Roskildefjord delen ontdekte van een gezonken schip. In 1962 haalden Olsen en een team van archeologen de breekbare fragmenten van vijf Vikingschepen uit de fjord.

